16de JAARGANG CURAÇAO DEN 30sten DECEMBER 1899. No 835

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 29 December.

HULDE.

Men bereidt voor het einde dezer eeuw en het begin der volgende eene grootsche hulde aan Jesus Christus, den onsterfelijken Koning der eeuwen en den Verlosser der wereld.

Reeds is, op bevel van Z. H. Leo XIII, onlangs bij het feest van het H. Hart, geheel het menschdom, geloovigen en ongeloovigen, rechtvaardigen en zondaars, aan het Goddelijk Hart van Jesus toegewijd geworden; maar wanneer deze eeuw haren kring sluit en de nieuwe zich voor de wereld opent, moeten de honderden millioenen, die gelooven, dat er buiten Christus, noch voor de maatschappij noch voor het individu, heil te vinden is, in aanbidding neerknielen voor den Eeuwigen Zoon des Vaders en den Zoon van Maria, en luide hun geloof belijden en den eed hunner trouwe vernieuwen.

Dit is een plicht, die rust op de kinderen Gods. Want de wegstervende eeuw heeft zich vreeselijk vergrepen aan den Zone Gods.

Ondanks de schatten van waarheid en liefde, ondanks zoo vele weldaden van beschaving, door zoo vele eeuwen van Christendom opeen gehoopt, heeft onze eeuw officiëel als 't ware met Christus gebroken. Wel heerscht Hij nog in millioenen harten en in millioenen familiën, maar in vele landen wordt Hij niet meer officiëel erkend als de Koning en Verlosser der wereld. Uit den Staat, uit de instellingen, uit de school is Hij verbannen, opdat Zijn aandenken ook wijke uit de harten der menschen.

Onze eeuw is bovenal eene eeuw van hoogmoedigen trots. Hare veroveringen op stoffelijk gebied, hare heerschappij over het stof, hare ontdekkingen, de wonderen harer nijverheid hebben haar tot waanzin toe opgeblazen. Het woord der slang: "gij zult als goden zijn", wordt in ernst opgenomen.

Wij kunnen dan ook de menschen, die de moderne meeningen zijn toegedaan, in twee klassen verdeelen: de onverschilligen en de pantheïsten, nl. zij, die ten minste in de praktijk geen God erkennen en zij, die zich zelven God wanen.

Tot de eerste klasse behooren degenen, die zich de moeite niet geven om na te denken, tot de tweede behooren de denkers, die het licht der Openbaring versmaden.

Spreek tot zulke menschen niet van bovennatuurlijke orde, van Christus en Zijn leer, van driften te bestrijden, van offers te brengen; voor hen zijn alle hartstochten even heilig, alle neigingen even rechtmatig; het kwaad bestaat niet in het individu, maar in de maatschappij, die slecht georganiseerd is, en daarom zou volgens hun zeggen, de verlossing der menschen bestaan, niet in het werk van Christus, maar in de maatschappij omver te werpen en haar weder zóó in te richten, dat alle driften hare volledige voldoening zouden vinden.

Eene eeuw zóó zeer tegen den Heer en Zijn Gezalfde in opstand, die den Christus in hare berekeningen en aspiraties heeft willen wegcijferen en het werk van den Godmensch met onverschilligheid, spot, logen en laster en zoogenaamde wetenschap heeft beoorloogd, moet wel, alvorens in den schoot der eeuwigheid weg te zinken, behoefte gevoelen het trotsche hoofd te buigen voor de majesteit van Christus, die altijd heerscht te midden der vijanden.

Reeds hebben zoovele corypheën der wetenschap hun *erravimus* moeten uitspreken, reeds hebben zoovele hemelbestormers den kreet van Juliaan moeten herhalen: "Gij hebt overwonnen, Galileer," reeds geldt het in steeds wijder kring als een uitgemaakte zaak, dat de wetenschap die den Christus moet onttronen, bankroet heeft gemaakt.

Reeds wendt men zich vol walging af van het botte materialisme, dat eenmaal heette het hoogste woord der hoogste wetenschap. Reeds deinst men verschrikt terug voor de verwarring en bandeloosheid, door de "groote" beginselen der revolutie op godsdienstig en sociaal gebied teweeg gebracht. Reeds heeft men door droeve ondervinding geleerd, dat de beloften der revolutie, niet het minst op economisch terrein, kwakzalverij en logen zijn.

Reeds ziet men, dat de revolutionnaire vrijheid bandeloosheid is, de gelijkheid de tyrannie van het geld en 't getal, de broederschap de liefde van den verdrukker en broedermoordenaar.

Reeds deinst men vol ontzetting terug voor het jonge geslacht, opgevoed zonder God, en ziet men te midden van de puinen door de revolutie opeengehoopt, dat een volk zonder God niet te regeeren is, maar naar het woord van den goddeloozen Voltaire, gelijk wordt aan wilde dieren, die elkander verslinden, of dat het menschdom zonder God, naar het woord van den grooten Veuillot, is *une bête feroce et une bête lâche.*

Welnu, dit alles geeft hoop, dat de eeuw die gaat beginnen, niet alleen millioenen aanbidders van Christus meer zal zien neergeknield voor Zijn kruis, maar ook de heerschappij van Christus officieel zal gehuldigd zien door regeeringen en volken, hoop dat Christus' leer in triomf zal worden binnengehaald in de vergaderzalen der volken en heerschen in de wetten en instellingen van den Staat, in de school en het huisgezin, zoowel als in de harten der menschen.

En mocht het den overmoed der hateren ook gelukken den Koning Christus als gevangen te houden in Zijn kerken, en Zijn Koningschap in de groote familie der volkeren te betwisten en te honen, dan zal het ons een groote plicht zijn Hem te meer te huldigen als den Koning van volkeren en individuen, als den eenigen Heilaanbrenger voor het menschdom.

Lodewijk XVI, achterhaald op zijn vlucht, werd als gevangene teruggevoerd van Varennes. Het rijtuig, de gevangenis, waarin de koning, de koningin, de dauphijn en Madame Royale gezeten waren, ging stapvoets door de groote laan van den tuin der Tuilerien. Een onheilspellende stilte heerschte tusschen de samengepakte menigte. Alle hoofden bleven gedekt. Een enkele slechts licht zijn hoed op. 't Is de edele De Guilhermy, die zijn meester groet. Van alle kanten wordt hij gesommeerd, gedreigd zich te dekken. Als eenig antwoord slingert hij zijn hoed weg met den uitroep: "brenge hem mij terug, die durft." Reeds waren zijne kleederen aan flarden gescheurd, honderd armen tegen hem opgeheven. Met groote moeite ontrukt men hem aan de woede des volks. "Al waren alle kanonnen van Parijs tegen mij gericht geweest," zoo verklaarde hij later, "ik zou mijn hoed niet weder hebben opgezet, en hij ware niet op mijn hoofd gebleven, of men had er hem op moeten vastnagelen."

Jesus Christus blijft de Koning der wereld, ook al wil men hem terugdringen uit de openbare maatschappij, ook al wordt Hij miskend, verloochend en beschimpt. Aan Hem de hulde onzer aanbidding en liefde, niet alleen in 't eigendom onzer harten, maar ook in alle daden van ons openbaar leven, en dat trots alle beschimpingen en dreigingen zijner hateren.

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(32)

Glockner tabata mira coe tristeza den es cara molestiar di dolor. El a doena un informe fiel di loké a socedé; doenando homenahe na firmeza di Hans Otto, é no cura, sin embargo pé, consecuencia di su nengamentoe.

— Bo a comprendé mi, Erna? Es ofensa por ta kitar solamente coe un duelo, i Steinfels no kier pasobra é ta rechaza combate.

— Ma mi ta suplica bo, tio Frans, asina é dici coe violencia, lo no jega toch na un combate.

Un risa indescriptibel i despreciabel a presenta riba Erna su cara, mientra el a sigi bisa:

— Mi conocé Erich Neinstetten asina tantoe, koe mi por sigura bo, koe promer koe jega asina leuw lo é hala tras.

— Bo ta locbida, koe Steinfels ta rechaza tantoe duelo como provocasion, Glockner tabata observa. Lo ta dificil pa é keda den egército, pobercito, aunké mes, si é ta troca di atencion, Medita noema kiko esai ta nifica.

— Sí, el a respondé. Nan lo bisa koe su nengamentoe ta pa falta di ánimo i excomuniké pa toer su bida.

— Bo tin razon, Erna, es bieuw tabata confirma es palabranan ai coe tristeza. I bo?

— Amí! mi no por sufrié! O nó, nó!.... I toch mi ta stimé.

El a ranca su manoenan for di su tio i tabata frega nan coe desesperacion; aire tabata sali primir for di su pechoe. Despues tabata sona for di su boca temblando di dolor:

— Ta mi, ta mi ta cobarde!.... Mi mester tabatin forza pa mi asistié.... Ma aunké pa esai lo caba coe mi.... mi no por!

Aunké pa esai lo caba coe mi — asina Steinfels també a bisa, sostener pa conviccion di un ideal mas altoe di cumplimentoe di su deber. Es moza a perdé speranza pa es presentimentoe ai of el a keda desanimar i abatido pa muchoe anja.

Como tristeza di es moza a toca cocrazon di es tio, é tabata busca en bano na palabra di consuelo. Apena Erna Harteneck tabata tendé su palabranan. Ma ora el a informa, koe baron Steinfels a pidi pa é despidi di tanta Marie, promer koe é bai, el a haja deseo di mira es homber koe é ta stima ainda un bez mas. I es deseo a bira asina fuerte, koe el a resolvé di cumplié.

***

Despues di a pasa un anochi den aturdimentoe i koe el a bin cera su wowo, porfin pa é ta tormentar coe sonjonan benauwd, Erna Harteneck a sali for di hotel. E tabata henteramente tapar coe un mantel, i é no a kité ora el a drenta den catedral i koe el a cai na rodia den un di es bankinan. El a cera su manoenan i é tabata haci un oracion. Sin embargo esai tabata socedé makinalmente.

Na camina tabata bini semper den su cabez tormentar un idea, koe el a tendé tio Frans papia: Steinfels a trata coe precipitacion.

Duranti oranan largoe i spantoso di anochi, el a drenta den un sorto di benganza contra Hans Otto. Den es sintimentoe ai, el a haja di repiente un idea, koe sigiente dia i deliberando coe un sintir frescoe, Steinfels lo haja conviccion, koe lo mester haja un salida. Ritmeester Eichstett lo doena consego i judanza; asina podiser toer cos lo drecha ainda.

Podiser! Cada bez duda ta lamanta su boz, spiertando, pa koe es moza tené cuidao coe ilusion. Hasta den cas di Dios, es lugar di consuelo pa nan koe ta tristoe i afligido, oenda asina tantoe coerazon a haja paz caba, duda tabata stroba su oracion.

Contando cuarto i mei oranan i toch teniendo su manoenan na su orea, ora koe es olosji tabata doena su sonidonan duroe, el a pasa es tempoe largoe den es bankinan bieuw, koe nan banda altoe tabata tapéle for di bista di hendenan koe ta bai misa.

Atrobé es martin a cai, el a lamanta i el a sali for di misa. Es momentoe koe el a combini coe tio Frans pa nan encuentro den clinica a jega.

Es camina di bai aja, koe den último tempoe el a haci asina contentoe, awor ta parcé infinito su dilanti. I toch, com tantoe é ta acerca su obheto, mas tantoe é tabata haci su pasonan corticoe, ansia tabata drentéle.... Toch é no por dilata mas; su manoe mester hala klok.

Den es cuarto di senjora Von Glockner, Erna no a haja solamente tio Frans, ma també pastoor Milder di *Hartenstein*, koe a lamanta for di su stoel, ora el a drenta.

—No bisa nada, tanta Marie, Erna tabata pidi es senjora bieuw poco-poco, ora é tabata primié den su braza tiernamente; mi sabi koe bo també ta tristoe.

Despues koe el a coeminda es anciano sacerdote ligeramente, el a dirigié na senjor Von Glockner:

—No ta berdad, tio, si awé pa un of otro motiboe koe bo i ritmeester Eichstett lo inventa Steinfels declara, koe ta un error a haci é trata di es manera ai, toer cos lo bira bon ainda?

Erna tabata mira orguljosamente es sacerdote koe a scucha su palabranan coe profundo inkietud. Despues su bista tabata pasa busca su tio, koe pa su extranheza, tabata dilata coe respondi.

GESCHIEDENIS DER BOEREN.

Om de beteekenis van den strijd, welke thans in Zuid-Afrika wordt gevoerd, in zijn vollen omvang te begrijpen, dient men de geschiedenis der Boerenkolonisatie in die streken te kennen. Ze is kort en zakelijk als volgt weer te geven:

KAAPKOLONIE.

Zooals men weet, was de Portugees Vasco de Gama de eerste, die op zijn tocht naar Indië in 1497 Afrika's zuidpunt omvoer. Hij noemde de daar liggende kaap „de Goede Hoop" en trachtte er eene nederzetting te vestigen. De inboorlingen maakten het hem echter zoo lastig, en de Portugeezen hadden de handen zoo vol met de verovering van de door hen in Azië ontdekte streken, dat zij van eene kolonisatie van Zuid-Afrika afzagen.

Een Hollander, de scheepsdokter Van Riebeek, kreeg toen verlof om het land te bezetten. De Oost-Indische Compagnie zond hem erheen in 1652 met drie schepen en een honderdtal soldaten, en zoo ontstond de eerste vestiging: de matrozen en soldaten werden landbouwers, en de nieuwbakken *boeren* maakten het zoo goed in hun nieuw bedrijf, dat hun twee jaren later Amsterdamsche weesmeisjes werden toegezonden, met wie zij in het huwelijk traden. Vijftig jaren later was de kolonie al zoo bloeiend, dat een 300tal uit Frankrijk gevluchte Hugenoten zich bij de duizend kolonisten kwamen voegen. De beide elementen waren wel één van geloof: Protestantsch, maar verscheiden van taal. De minderheid hield aan haar eigen taal vast, zoodat de Oost-Indische Compagnie zich in 1724 genoodzaakt zag, het gebruik van het Fransch in de kerk en de school te verbieden. Dit hielp. De Franschen leerden Hollandsch, en zoo herinneren thans nog alleen Fransche namen aan de afkomst van het kleinste deel der Boeren.

De bevolking breidde zich uit en begon dus meer en meer land in bezit te nemen. Met ossenwagens, waarop alle have was geladen, *"trok"* men naar het noorden. Holland kreeg aldus eene uitgestrekte Kaapkolonie.

In 1780 barstte een oorlog tusschen Engeland en Holland uit, en trachtten de Engelschen ons de Kaapkolonie te ontnemen. Frankrijk echter koos de zijde van Holland en versloeg de Engelsche vloot.

Maar in 1795, toen Frankrijk geen marine meer had —de Revolutie had ze vernietigd — en Holland veroverde, maakte Engeland van de gelegenheid gebruik om zich de Kaapkolonie toe te eigenen. En bij het Europeesche vredesverdrag van 1815, toen Nederland met België één koninkrijk werd, stond ons land de kolonie definitief aan Engeland af.

Geen vijf jaren waren voorbijgegaan, of Engeland had reeds een 4000-tal Britten in de kolonie neergezet. Dezen voerden het hooge woord, hunne taal ging boven het Hollandsch der 25.000 Boeren, kortom, maakten het den laatsten zoo lastig, dat velen weer gingen "trekken" om een nieuw vaderland te zoeken.

De meesten echter bleven, en vandaar nog tegenwoordig de strijd tusschen de Engelsche en de Hollandsche partij in het Kaapsche parlement.

DE ORANJE VRIJSTAAT.

Het was in 1834, dat bedoelde Boeren de noordelijke grens der kolonie, de Oranje-rivier, overtrokken en daar een vrij republiekje vormden, dat zij den Oranje Vrijstaat noemden. In den beginne lette Engeland niet op die nietige vestiging, maar weldra breidde ze zich uit en maakte de Britsche hebzucht gaande. Engeland wilde het annexeeren en zond troepen. Tevergeefs vochten de Boeren voor hunne vrijheid: ze werden in 1848 verslagen, en de Vrijstaat werd bezet.

Wederom trokken een aantal Boeren nog noordelijker, buiten het Engelschen bereik, aan gene zijde ("trans") der Vaal. Zoo ontstond de Transvaal, waarover aanstonds meer.

De Boeren in den Vrijstaat legden zich niet rustig bij de Britsche overheersching neer: zij maakten het den Engelschen zeer moeilijk, die het bovendien te kwaad kregen met de Kaffers in 1850-53. Zoodat, toen de Krimoorlog uitbrak, en Engeland zijne troepen elders moest gebruiken, het in 1854 den Vrijstaters voorstelden hunne republiek te erkennen, als zij beloofden geen slavernij in te voeren. 't Aanbod werd aangenomen, en sedert werd de vrede niet verstoord.

De Vrijstaters hebben den Engelschen echter nooit een dief-tal vergeven. De Kimberleystreek behoorde aan den Vrijstaat. Zoodra bemerkten de Engelschen niet, dat de grond diamanten bevatte, of zij maakten er aanspraak op. Tevergeefs hielden de Boeren hun goed recht vol: de Engelschen dreigden hen met de keus: oorlog of een kleine koopsom, en het kleine, toen noeg zwakke Staatje was wel gedwongen de laatste te nemen.

Ziedaar, waarom de Vrijstaters zoo hun best doen om Kimberley te bemachtigen. Het geldt een *herovering.*

NATAL.

Tegelijk met de Boeren, die in 1834 de Kaapkolonie noordwaarts verlieten en den Vrijstaat vestigden, trokken anderen uit de Kaap meer in oostelijke richting, naar Zoeloeland. Het liep al spoedig op gevechten tusschen blanken en zwarten uit, waarbij de laatsten het verloren en in het noordelijkst gedeelte van hun gebied terugtrokken, dat nu nog Zoeloeland heet. De Boeren vonden in 't zuidelijk deel als 't ware een "nieuwgeboren" vaderland en noemden dit daarom "Natalia". Zij bouwden er een stad en gaven deze, ter eere hunner beide aanvoerders Pieter Retief en Gerrit Maritz, den naam van Pieter Maritzburg.

Maar ook hier kwamen de Engelschen hen achtervolgen: de Boeren werden verslagen, en de Brit nam bezit van hun land, dat hij Natal noemde. En evenals uit den Vrijstaat trokken ook hier weer vele Boeren vandaan [en wel de meesten, zoodat het Hollandsche element in Natal lang zoo sterk niet is als in de Kaapkolonie]. Zij werden aangevoerd door Pretorius en trokken evenals een deel der Vrijstaters benoorden de Vaal, waar zij de stad Pretoria bouwden. Zoo ontstond

DE TRANSVAAL

uit de samenvoeging van Vrijstaatsche en Natalsche Boerenfamilies.

De Transvaal werd met rust gelaten door de Engelschen, die door de ondervinding hadden geleerd. Reeds in 1852, twee jaren dus vóor de onafhankelijkheid van den Vrijstaat, erkenden de Engelschen haar bestaan. Naast en met haar leefden andere kleine republiekjes, door Natalsche trekkers gesticht, zooals Utrecht en Lijdenburg, maar reeds spoedig — in 1860 — vereenigden dezen zich met de Transvaal, om gezamenlijk beter het hoofd te kunnen bieden aan Zoeloe's en anderen, die de blanke kolonisten voortdurend bestookten.

In 1870 kreeg Engeland spijt, dat het de Transvaal niet geannexeerd had. Onder het menschlievend voorwendsel, dat het een eind wilde maken aan den verdelgingsoorlog tusschen blanken en zwarten, annexeerde het in 1877 de Transvaal. Maar de Engelschen maakten het zoo bont, wilden zelfs de Hollandsche taal verbieden, dat in 1881 de Boeren opstonden. Zij versloegen de Engelschen tot viermalen toe: de slag bij den Majuba-heuvel gaf den doorslag, en de vrede kwam tot stand: de onafhankelijkheid der Transvaal werd door Engeland erkend.

Dat ging goed, tot....de goudmijnen ontdekt werden. Zwermen Engelsche gelukzoekers streken in in het land neer, en — Engelands zucht om Transvaal opnieuw te heroveren, ontwaakte weder. Maar openlijk dorst het dat toch niet doen. Minister Chamberlain, de prins van Wales en de rijke Cecil Rhodes besloten een legertje avonturiers saam te stellen, dat op naam van dr. Jameson zou staan. Deze zou zoogezegd de Transvaal op eigen houtje veroveren en ze dan later aan Hare Majesteit afstaan. Men weet, hoe deerlijk die inval mislukte. Dat gebeurde in 1895.

Sedert dien tijd heeft Chamberlain niet anders gedaan dan den Boeren alle mogelijke plagerijen en moeilijkheden in den weg leggen, om hen tot den oorlog te *dwingen*, opdat Engeland met goed fatsoen de Transvaal weer veroveren kon.

Later zou de Vrijstaat natuurlijk aan de beurt zijn gekomen.

Het is den Britten niet meegevallen. De Vrijstaat doorzag den toeleg zeer goed en sloot zich bij de Transvaal aan, om samen hunne onafhankelijkheid te verdedigen. En ziedaar, hoe de Engelschen nu tegenover een geduchte macht staan, want de Boerenbevolking is met ongeloofelijke snelheid aangegroeid.

Slagen de Boeren erin hunne onafhankelijkheid te handhaven, ja misschien wel eenige der hun ontroofde maar nu heroverde streken (zooals Boven-Natal) te behouden, dan mag men verwachten, dat Vrijstaat en Transvaal zich tot ééne vrije Zuid-Afrikaansche Republiek zullen vereenigen.

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 23 December 1899, No. 762, is eene commissie benoemd, bestaande uit de Heeren J. B. VAN DER LINDE SCHOTBORGH en MORDY. S. L. MADURO, leden van den Kolonialen Raad, met den Administrateur van financiën, ten einde het Register van den aanslag in de belasting voor de weerbaarheid voor het jaar 1900 op te maken.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 23 December 1899, No. 776, is benoemd tot het afnemen in 1900 der examens, bedoeld bij art. 29 van de onderwijs-verordening, zooals dat artikel is gewijzigd bij de verordening, van 3 September — 10 November 1897 (P. B. No. 17), en bij artt. 32 en 45 van de verordening van 5 Juli—17 October 1884 (P. B. No. 16), de Heer Administrateur der Schoolcommissie tot lid en voorzitter en verder de volgende in alphabetische orde genoemde Heeren als leden: F. AGTERBERG, C. VAN BEERS, T. J. C. BUYS, A. NOUWENS, H. M. PENSO en M. A. SCHOTMAN.

Havennieuws.

De Heeren S. E. L. MADURO & SONS zijn benoemd tot Agenten van de *Compagnie Générale Transatlantique* op ons eiland.

***

Blijkens de Tijdtafel van de stoomschepen der *Red D Line* zal de *A. R. Thorp* niet in de vaart blijven en de *Hildur* met de *Maracaibo* in het vervolg varen tusschen New-York, Pto. Rico, Curaçao, Maracaibo en terug. De *Merida*, die in reparatie is te New-York, zal vandaar half Januari hier terugkomen en dan varen tusschen Maracaibo en Curaçao.

***

Ook de *K. W. I. M.* brengt een nieuwe boot in de vaart, naar men zegt *Curaçao* genaamd en van kleinere afmetingen dan de andere booten der maatschappij. Zij zal varen tusschen ons eiland en de voornaamste havensteden van Venezuela en Colombia.

***

Behoudens onvoorziene beschikkingen van hoogerhand is het vertrek van Hr. Ms. *Sommelsdijk* naar Suriname nader bepaald op 15 Februari, na eerst nog in den loop van de volgende maand een reis gemaakt te hebben naar Bonaire.

***

Met de eerst aankomende boot van den *K. W. I. M.* wordt een detachement suppletie-troepen, groot tien man, hier verwacht.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Mery Cefir, Nicolas Hellburg, Antonio Luis, Nepumicemo Lebron, Engletina Mendt, Elvira Narbuez, Emilia Boonberg Pintiluis, Magdalena Troconiz, P. Wolberg, P. De Zeend.

Aangeteekende stukken: Th. Buys, C. F. Muskus, Maduro Jr. & Co.

Venezuela.

In den toestand dezer republiek is in de laatste week geen uitwendig waarneembare verandering gekomen. De bewoners van Maracaibo zijn nog verre van gerust over de dingen die komen zullen. Wel is de plaats door de *Mochisten* ontruimd ; maar men vreest, dat die ontruiming gelijk is aan die, waarvan het Evangelie spreekt : *Doch weldra keerde hij weder met zeven geesten slechter dan hij.* Moge die vrees niet bewaarheid worden! Niet, dat het gouvernement van CASTRO ons zoo heel sympatiek vóórkomt ; maar het is onverantwoord, de eenmaal weergekeerde rust, zoo roekeloos te verstoren.

Colombia.

Uit deze republiek zijn de berichten minder gunstig. Althans de laatste mail meldde, dat te Puerto-Villamizar het Gouvernement door de revolutionnairen verslagen is. Ook heet het, dat de belangrijke stad Cú-

—Mi no sabi, mi jioe, é dici porfin incierto, koe lo ta posibel ; bo ta loebida asuntoe principal, Erna ; Steinfels no kier....

— Senjor Von Steinfels ta cumpli coe palabranan claro di Santa Iglesia, es pastoor a respondé coe seriedad.

— Steinfels ta cometé un locura, asina Glockner a respondé furioso.

— Locura di cruz, tabata respondi atrobé di es sacerdote.

— Hende no por sirbi dos Dios, senjor pastoor, es otro dici. Es oficial mester atené na ley di honor. Ta para skirbir : *Doena Cesar loké ta di Cesar.*

— Asina leuw koe es ley ai no ta contra coe ley di Dios, sigur, senjor Von Glockner, pasobra mas aleuw ta bisa : *I na Dios loké ta di Dios.*

I si en berdad ta imposibel koe socedé koe un cristian mester sirbi dos Dios, anto e cristian tin di tené es otro palabranan aki na su bista : *Lo bo obedecé Dios mas koe hende.*

— Mi també sabi toer es cosnan ai ! es homber di *Amalienhof* tabata grunja. Entretantoe bo mester combini coe mi, senjor pastor, coe es situacion koe Steinfels mes a hinca su curpa aden no ta envidiabel.

— E ta combencer di esai, es homber di *Amalienhof* tabata grunja. Entretantoe mi no ta di acuerdo coe bo, koe es baron ta causa di es situacion ai. Papiando como hende, ta un otro, koe mi ta spera Dios lo pordoné, ta respondi. Pa es bon Steinfels lo abri un tempoe pisar. Sin embargo é ta intrépidamente dispuesto pa soporta su suerte i coe confianza é ta spera porvenir. Aki compasion ta innecesario. E ta sintié mes fuerte koe koestumber. Es sumision tierna també, koe é dici algun momentoe pasar :

"Dios i mi amigoenan lo no bandona mi," a penetra mi indescriptiblemente. Mara koe é keda liber di mas ilusion.

Pastoor Milder a fiha su bista riba Erna, duranti es último palabranan ai coe un exprecion, koe tabata masjar clar. Aunké koe palabranan di su tio a tira toer speranza, koe el a lisonhé, es speranza no tabata distrui.

Es reproche, koe el a comprendé for di último palabra di es sacerdote, a doena es moza cabezudo pa es momentoe aki su forza di goberna su mes. I rechazante i severo a sali for di su boca :

— Hende no mester exigi un imposibilidad for di un amigoe. Esai baron Steinfels mester corda també.

Es wowonan serio di es pastoor tabata mira es moza coe tristeza. Erna a haci un movecion negativa orguljosa. Na es mes momentoe ai Hans Otto a drenta den kamber. Den nan combersacion nan no a tendé batimentoe di es criar ; pa esai anto el a abri porta i larga e bisjita drenta. *E ta sigi.*

cuta door de revolutionnairen is ingenomen. Men zegt, dat het gouvernement van Venezuela niet vreemd is aan die beweging in Colombia. Bewezen is, dat een Venezolaansch oorlogsbodempje *Miranda* aan de revolutionnairen van Colombia wapens en amunitie gebracht. 't Zou wraakroepend zijn! De zaak is in onderzoek en wie weet tot welke conflicten tusschen de beide republieken bovengemeld feit nog aanleiding geeft.

Ingezonden Mededeelingen.

———o———

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3. rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Lectuur voor de Jeugd.

Te Amsterdam stonden twee jongens terecht, die zich aan diefstal hadden schuldig gemaakt.

Aan het slot van haar verslag over dit droevig rechtsgeding, schrijft de *Nieuwe Rott. Courant*:

"De hoofdaanlegger der twee knapen is de zoon van een verlaten vrouw, een jongen, die een slechte opvoeding heeft gehad *en veel slechte boeken heeft gelezen.*"

Wij vestigen op deze laatste onderstreepte woorden vooral de aandacht, omdat daaruit opnieuw blijkt, hoe verderfelijk slechte lectuur op 't gemoed van kinderen werkt.

Zelfs liberale bladen beginnen dit te erkennen, en het gevaar moet dus wel algemeen zijn geworden.

Want doorgaans wacht men van liberale zijde met het signaleeren van wat verkeerd is, totdat de *verschijnselen* er in ruime mate zijn.

Aan preventieve maatregelen denkt men daar slechts zelden.

Toch zijn *die* maatregelen vooral noodig.

Er wordt ontzettend veel gelezen in onzen tijd, ook door de jeugd.

En daarom is het meer dan ooit van belang, dat streng toezicht wordt gehouden op hetgeen jongens en meisjes in de prille jaren des levens onder de oogen krijgen.

BUITENLAND.

Italie.—Het blijft natuurlijk een gewichtige vraag; hoe de houding der Italiaansche Regeering zal zijn gedurende het a. s. jubeljaar, wanneer duizenden en duizenden pelgrims onophoudelijk samenstroomen naar de Eeuwige Stad.

Deze vraag boezemt nog al bezorgheid in.

Ten minste, als men zich bijv. herinnert, dat in 1891 de Fransche pelgrims door de overheid weerloos overgelaten werden aan het Romeinsche straatgemeen.

Nu evenwel schijnt de Italiaansche Regeering er geheel anders over te denken, zoo men althans gelooven mag, wat uit Rome aan de Parijsche *Vérité* wordt geschreven.

De correspondent bericht onder meer het volgende:

"Tijdens het Jubeljaar wil de Italiaansche Regeering zooveel mogelijk aan de wenschen van den H. Vader tegemoet komen, zoodat het heilige Jaar zonder eenige stoornis voorbijgaat. Zij heeft daarbij wel de geheime bedoeling, om naderhand te kunnen verklaren, dat de Paus vrij is te Rome in de uitoefening van zijn geestelijk ambt.

"Te dien einde heeft men het garnizoen vergroot en het aantal politiebeambten met 500 vermeerderd. Zelfs is men sedert eenige weken begonnen, de voorgevels van verschillende kerken te restaureeren en op te knappen. Want in hooge kringen wil men, dat de pelgrims door niets geërgerd worden. En wel eigenaardig is de bizonderheid, dat men zelfs tracht, den *Corso* van een zeker soort personen te bevrijden, wier uitnoodigingen niet juist op werken van godsvrucht gericht zijn."

Deze mededeelingen zijn tamelijk geruststellend.

Doch men vergete niet, dat zulke welwillende maatregelen louter afhankelijk zijn van de genade eener wisselvallige Regeering.

Deze ziet er moreel of stoffelijk voordeel in, de pelgrims te beschermen en den Paus eerbiedig te doen bejegenen.

Een volgende Regeering zal er misschien de voorkeur aan geven, de *italianissimi* en andere uiterste elementen naar de oogen te zien en daarvoor zonder blikken of blozen katholieke belangen op te offeren.

De voorbeelden eener dergelijke tactiek zijn legio onder koning Humbert's regeering.

Duitschland.—In de Duitsche hoofdstad heeft de brief van keizerin Augusta Victoria aan het adres van den Berlijnschen gemeenteraad groote sensatie verwekt.

't Is vooral de toon, die onverholen wordt afgekeurd.

Wilhelms gemalin werpt den gemeenteraad van Berlijn het verwijt naar de voeten, dat hij den bouw van kerken niet genoeg in de hand werkt en beschimping van den godsdienst oogluikend toestaat.

De *National Zeitung* geeft met beslistheid te kennen, dat de expeditie der "keizerinne-missive", zooals men gemelden brief betiteld, als een hoogst betreurenswaardig feit valt aan te merken, dewijl het eerstens geen taak eener keizerlijke gemalin is om den raadsleden der hoofdstad de wet voor te schrijven, en tweedens omdat haar de bevoegdheid ontbreekt om voor eene enkele Christelijke sekte propaganda te maken.

Over het algemeen moet de opperhofmeester der keizerin, vrijheer Von Mirbach, 't in de bladen misgelden.

Aan hem wordt verweten, dat hij Wilhelms gemalin niet op de droevige gevolgen van zulk een schrijven gewezen heeft. En had Augusta Victoria, in weerwil zijner bedenkingen toch haar onrijp plan doorgezet, dan ware hij, als man uit een stuk, verplicht geweest, zijn ontslag in te dienen.

Transvaal.— Pater Marcellin Gidrol publiceert in de *Katholieke Missies* een interessante studie over de Fransche missionarissen: Oblaten van Maria, Trappisten, Paters Maristen, Zusters van Lorette, van de H. Familie, van Nazareth, Dominicanessen en Ursulinen bij de Boeren.

Een merkwaardig feit is het volgende:

Te Johannesburg zijn het de katholieke Zusters (Zusters der H. Familie van Bordeaux), die belast zijn met het ziekenhuis van het in hoofdzaak protestantsch gouvernement. De tegenwoordigheid in deze inrichting is verwonderlijk. Er zijn daar gewoonlijk 250 blanke of zwarte zieken.

Ziehier een heel actueel uittreksel van genoemde studie.

Toen de Engelschen in 1836 de slavernij in de Kaapkolonie afschaften, namen verscheiden Boeren, die een groot aantal zwarten in hun dienst hadden, deel aan de beweging, om zich aan de Brittanische heerschappij te onttrekken door naar het binnenste van het land te trekken. Zij stichten in 1836 de republiek van den Oranje-Vrijstaat en 1853 die van Transvaal

Bij hun verhuizing pasten zij wel op hun bijbels en predikanten niet te vergeten.

Gedurende langen tijd waren de Katholieken buiten de wet gesteld. Zij konden geen landsbetrekking bekleeden, waren niet verkiesbaar en konden aan geen verkiezingen deelnemen. Zels de uitoefening van den godsdienst was hun verboden.

't Was een oude nawerking der vroegere vervolgings-wetten in Holland. Men verhaalt, dat het bezoek van den eersten katholieken priester in de hoofdstad Potchefstroom onrust veroorzaakte in het Hugenootsche kamp. "Wee u!" — riep een dweepziek predikant uit. — "wee u, Potchefstroom, want Satan is te midden van u in groote woede neergevallen."

De magistraat der stad meende zelfs eenmaal, dat de republiek in gevaar verkeerde. Hij liet den missionaris tot zich komen, hem de landswetten voorlezen en verbood hem de uitoefening van zijn ambt op straffe van onmiddellijke verdrijving.

De priester antwoordde heel kalm, dat hij, naar Potchefstroom gekomen zijnde, om zijn geloofsgenooten te bezoeken, een huwelijk in te zegenen en eenige kinderen te doopen, het als zijn plicht beschouwde, zijn bediening teneinde toe te vervullen. Als ik gedaan zal hebben, voegde hij er aan toe, en gij zoo goed wilt mij zijn naar de grens te laten brengen, zal ik u zeer dankbaar zijn voor uwe beleefdheid. Ik ben zeer arm en kan de luxe van een reis te paard en veel minder die met een rijtuig niet bekostigen."

En zooals hij gezegd had, gebeurde ook.

De ontdekking der goudmijnen, die de vestiging van vreemdelingen van alle naties in het land tengevolge heeft gehad, bracht den toestand op minder gespannen voet. De begrippen van oude Calvinistische gestrengheid zijn langzamerhand verslapt.

De vooroordeelen en het fanatisme schijnen te verminderen, maar het is vooral aan een zekere onverschilligheid in godsdienstige aangelegenheden en van een grooten afkeer, die het despotisme en de mercantieële geest der predikanten hun inboezemt, dat men deze verbetering moet toeschrijven.

Ziehier een feit.

"Op zekeren dag", schreef pater Guilier, missionaris in Transvaal, "komt men mij verzoeken twee kinderen der Boeren te doopen."—Ik stel eenige vragen.

"Wij gaan niet naar onze predikanten" werd mij geantwoord, "omdat wij in onzen godsdienst altijd moeten betalen en daar we arm zijn, weigert de predikant alles. Geen doopsel voor onze kinderen, omdat wij geen vijf schillings kunnen betalen, om christen te worden. Geen bevestiging, omdat wij geen tien schillings kunnen uitkeeren.

Voor een huwelijk verlangt men tot twee pond sterling van ons."

Onze verwachtingen, om de Boeren te bekeeren, zijn gering. Toch constateeren wij in vele omstandigheden een oprechte sympathie jegens den katholieken priester, waar wij eenige jaren geleden slechts afkeer en zelfs haat vonden. Wij moeten deze verandering, voor een groot gedeelte tenminste toeschrijven aan den invloed, dien onze katholieke scholen uitoefenen, vooral die van de kloosters der religieuzen, waar evenzeer protestantsche als katholieke kinderen worden toegelaten.

De Boeren kennen de voortreffelijkheid onzer opvoeding. Zij komen thans naar ons toe, vertrouwen ons hunne kinderen, en de kinderen in aanraking gebracht met katholieke onderwijzers en onderwijzeressen, zijn naderhand in staat hun duizenden valsche en kwaaddenkende begrippen, die hun voorouders en vrienden sedert eeuwen ten opzichte der katholieke Kerk koesteren, te verbeteren en uit te roeien.

Men vreest, dat de thans heerschende oorlog tusschen Engeland en de Boeren, noodlottig is voor ons Missiewerk. Waarschijnlijk zullen verscheidene van onze inrichtingen er onder lijden, vooral gedurende het beleg der steden, als Kimberley, Mafeking en Ladysmith.

Op verschillende plaatsen zijn de kerken verlaten door de bevolking, die of wel gevlucht is, of zich onder de wapenen heeft begeven. De missionarissen zijn op verschillende plaatsen werkzaam, onder den naam van aalmoezeniers der katholieke soldaten, hetzij in het leger der Boeren, of in dat der Engelschen.

— De slag bij de Modderrivier was van den Transvaalschen oorlog een der beslissende slagen.

Na den slag bij Belmont en bij Graspan is lord Methuen met zijne kolonne voorwaarts gerukt, voorbij Honeynest, tot aan de Modderrivier. Aldaar bevond de bevrijdingskolonne zich juist halverwege van den weg die zich tusschen haar uitgangspunt Hopetown en het te bevrijden Kimberley uitstrekt.

Vóór de rivier, op de heuvels aan den oever, lag eene sterke Boerenmacht, gereed om den Engelschen tot elken prijs den doortocht te betwisten. Het viel lord Methuen niet mede, dat de Boeren krachtige versterking hadden bekomen; bij Belmont en Graspan had hij reeds geduchte moeite met hen gehad, toen zij slechts 2,500 à 3,000 man sterk waren, en nu bleek hun aantal 8,000 man te bedragen, die saamgebracht waren door het terugtrekken van een deel der commando's voor Mafeking, Kimberley en andere plaatsen.

Maar Methuen stond toch nog altijd met 13,000 man tegen Cronjé en waagde den aanval dus. 't Was half zeven in den ochtend.

Mogelijkheid om de stellingen der Boeren om te trekken, bestond er niet, daar de rivier gezwollen was, en de Boeren dus een natuurlijke dekking in den rug hadden. Er bleef Methuen niets anders over dan een frontaanval over de geheele linie.

De Boeren lieten het schieten van de Engelsche artillerie niet onbeantwoord; zij waren in het bezit van twee groote stukken en vier Kruppkanonnen.

Telkens en telkens ondernam een nieuw regiment den stormloop tegen de heuvelen, maar telkens ook werd het door het moordend geweervuur der Boeren teruggeslagen. Honderden Engelsche dooden en gewonden bedekten den grond, maar met den meesten moed gaf telkens een nieuwe troep gevolg aan het bevel zijner officieren om den stormloop te ondernemen.

Het was ontzettend heet, en de niet aan het klimaat gewende Engelschen moesten vechten, zonder ophouden, uren achtereen, zonder zelfs tijd te hebben om een dronk water of een stuk brood te gebruiken.

Tien volle uren duurde de strijd.

't Was half vijf in den namiddag. Het vuren der Boeren werd zwakker. Een nieuwe stormloop werd door Methuen bevolen. Juichend stormden de Britten de hoogten op, ongehinderd ditmaal en.... de Engelschen vonden het nest leeg. Met hun gewone taktiek waren de Boeren de rivier overgetrokken, met al hun bagage en munitie, en zitten nu in de heuvels aan den overkant. Hunne verliezen zijn gering, en zij kunnen den Britten dus het overtrekken van den rivier zeer bemoeilijken.

In den loop van het gevecht was generaal Carew, die de infanterie op den linkervleugel commandeerde, erin geslaagd met behulp van 300 sappeurs eene kleine troepenafdeeling over de rivier te zetten. Dit detachement was dus van het gros op den zuidelijken oever afgescheiden en in handen der Boeren gevallen.

De verliezen der Engelschen in dezen slag moeten ontzettend zijn geweest. Men spreekt van 1,500 man dooden en gewonden. Lord Methuen zelf meldt het cijfer niet, maar hij erkent, dat de slag aan de Modderrivier moet worden gerekend tot "de zwaarste en pijnlijkste" (*the hardest and most trying*), die in de Engelsche krijgsgeschiedenis vermeld staan.

In de stad Kimberley zijn hooge stalen gevaarten opgericht, op den top waarvan sterke electrische zoeklichten 's nachts de posities der belegeraars verkennen en seinen wisselen met Methuen's kolonne. Ingevolge zulk eene afspraak deden de Engelschen in de vroegte een uitval; het was nog donker, zoodat de Boeren het geschut- en geweervuur moeielijk konden beantwoorden. De macht der Boeren was nogal zwak, doordien velen naar de Modderrivier gecommandeerd waren. Gelukkig snelde generaal Du Toit toe, die met een commando op 9 mijl afstands stond, en hielp den uitval afslaan en de Engelschen in de stad terugdrijven.

— Na de Generaals Gatacre, Methuen en Buller heeft ook Gen. French zijne beurt gekregen en is bij *Nauwpoort* verslagen. Volgens Engelsche berichten zijn de geleden verliezen onbeduidend. Nu ja, wij kennen dat en weten wat we er door te verstaan hebben.

Dat de Boeren met hun tijd mede willen, en goed op de hoogte zijn van de moderne uitvindingen, blijkt wel daaruit, dat ze zelfs toestellen van Marconi voor draadlooze telegraaf hadden besteld. Ongelukkig zijn ze echter in handen der Engelschen gevallen.

Deze laatsten maken ook van die draadlooze telegraaf gebruik. Generaal White namelijk moet uit Ladysmith getelegrafeerd hebben, dat alles in de stad wel is. Nu echter de Engelschen voortaan de berichten "*uit de lucht kunnen grijpen*", nu zullen we heel wat moois te hooren krijgen.

NIEUWJAARS-ADVERTENTIEN.

President en Professoren van het Groot-Seminarie te Scherpenheuvel wenschen aan alle confraters en bekenden een zalig Nieuwjaar.

1 Januari 1900.

Alle heil en zegen in het Nieuwe Jaar aan vrienden en bekenden.

C. BLOMMERDE.
Miss. Apost.

St. Elizabethsgasthuis 1 Jan. 1900.

Aan alle vrienden en bekenden een zalig Nieuwjaar.

M. VICTOR ZWIJSEN.
Rector.

St. Thomas-College 1 Jan. 1900.

Zalig Nieuwjaar aan mijne vrienden en kennissen.

P. fr. L. A. JANSEN.
Ord. Praed.

Playa (Aruba) 1 Jan. 1900.

Aan alle vrienden en kennissen een gelukkig Nieuwjaar.

P. fr. H. A. BAARS.
Ord. Praed.

Pietermaai 1 Jan. 1900

ADVERTENTIEN.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1897 bao di No. 7187 G té No. 1787 H, lo toema lugá dia Huebes 4 di Januwari i dia nan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 28 di December 1899.

President,
M. P. CURIEL.

BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1897, onder No. 7187 G t/m No. 1787 H, zal plaats hebben op Donderdag den 4den Januari a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 28sten December 1899.

De Voorzitter,
M. P. CURIEL.